

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра кримінального процесу, криміналістики та експертології факультет
№ 6**

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

навчальної дисципліни **«Тактика окремих слідчих (розшукових) дій»**
обов'язкових компонент освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої
освіти

Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»
Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність»

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол № 11 від 21 грудня 2023р.

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол № 12 від 20 грудня
2023р.

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол № 11 від 20 грудня 2023р.

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету Протокол № 12 від 04.12.2023 р.

Розробник:

Доцент кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6 кандидат юридичних наук, доцент Заяць Д.Д.

Рецензенти:

Голова Київського районного суду м. Харкова, доктор юридичних наук, доцент Шаренко С.Л.

Професор кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор Степанюк Р.Л.

**1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Література, сторінки	Вид контролю
	Всього	з них:						
		лекції	Семінарські	Практичні заняття	Лабораторні	Самостійна робота		
Семестр № 2								
Тема № 1. Особливості тактики окремих видів огляду	20	2		6		12		
Тема № 2. Особливості тактики окремих видів обшуку	17	1		4		12		
Тема №3. Особливості тактики окремих видів допиту	19	1		6		12		
Тема № 4. Особливості тактики окремих видів пред’явлення для впізнання	17	1		4		12		
Тема № 5. Особливості тактики окремих видів слідчого експерименту	17	1		4		12		
Всього	90	6		24		60		залік

(заочна форма навчання)

	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни		Література, сторінки	Вид контролю
	Вс	з них:		

Номер та назва навчальної теми		лекції	Семінарські	Практичні заняття	Лабораторні	Самостійна робота		
Семестр № 2								
Тема № 1. Особливості тактики окремих видів огляду	12			2		16		
Тема № 2. Особливості тактики окремих видів обшуку	12					16		
Тема №3. Особливості тактики окремих видів допиту	12			2		16		
Тема № 4. Особливості тактики окремих видів пред'явлення для впізнання	12					16		
Тема № 5. Особливості тактики окремих видів слідчого експерименту	12	2		2		18		
Всього	120	2		6		82		залік

2. Методичні вказівки до практичних занять

Тема № 1. Особливості тактики окремих видів огляду

Практичне заняття № 1: Особливості тактики окремих видів огляду

Навчальна мета заняття: Під час заняття студенти повинні засвоїти теоретичні знання щодо тактичних правил і прийомів проведення огляду місця події за наявності трупа та огляду місця ДТП, можливостей використання спеціальних знань, якими володіють спеціалісти, які залучаються до огляду.

Кількість годин: 2 год. денна форма навчання, 2 год. заочна форма навчання. Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Особливості огляду місця події за наявності трупа.
2. Особливості огляду місця дорожньо-транспортної пригоди.
3. Правила огляду транспортних засобів.
4. Взаємодія слідчого з фахівцями-автотехніками.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О.

Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с.
– ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL:
<https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>

2. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — 4-е вид., перероб. і доп. — Х.: Право, 2008. — 464 с. URL:
<https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/17/shepitko.pdf>

3. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. — 2-е вид, перероб. і доп. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. — 480 с. URL:
<https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>

4. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с. <http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/krim/book-710.htm>

5. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. — Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. — 286 с. URL:
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf>

6. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андреев, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Зайця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. — Х. : ХНУВС, 2011. — 184 с. URL:
https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

План проведення заняття:

I. Під час вступу викладач оголошує студентам мету і завдання заняття та проводить контрольне опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. В ході опрацювання першого питання студентам доцільно розглянути тактичні особливості проведення огляду місця події за наявності на ньому трупа. Необхідно звернути увагу на використання знань судово-медичного експерта, який надає допомогу слідчому, прокурору у ході проведення такого огляду.

2. Розглядаючи друге питання студенти повинні з'ясувати тактичні особливості проведення огляду місця дорожньо-транспортної пригоди, який є доволі складною слідчою дією і потребує вирішення широкого кола питань.

3. При опрацюванні третього питання студенти повинні розглянути та засвоїти криміналістичні рекомендації щодо проведення огляду транспортних засобів.

4. Під час розгляду четвертого питання варто з'ясувати доцільність залучення експерта-автотехніка до такого виду огляду з метою ефективного його проведення.

Після узагальнення викладач повинен дати відповіді на окремі теоретичні запитання, які виникли у студентів.

ІІІ. Порядок проведення заключної частини заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні завдання для самостійної роботи.

Практичне заняття № 2: Особливості тактики окремих видів огляду

Навчальна мета заняття: Під час заняття студенти повинні засвоїти теоретичні знання щодо тактичних правил і прийомів проведення огляду місця огляду місця заподіяння шкоди навколишньому середовищу, можливостей використання спеціальних знань, якими володіють спеціалісти, які залучаються до такого виду огляду, дії слідчого на етапі підготовки до огляду, робочому та заключному етапах.

Кількість годин: 2 год. денна форма навчання. Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Особливості огляду місця заподіяння шкоди навколишньому середовищу.
2. Об'єкти забруднення атмосферного повітря, водних об'єктів.
3. Особливості підготовки і проведення такого виду огляду.
4. Використання спеціальних знань спеціалістів, що залучаються до проведення огляду.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>

2. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — 4-е вид., перероб. і доп. — Х.: Право, 2008. — 464 с. URL: <https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/17/shepitko.pdf>

3. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. — 2-е вид, перероб. і доп. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. — 480 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>

4. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с. <http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/krim/book-710.htm>

5. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 286 с. URL:

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf>

6. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андрєєв, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Зайця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2011. – 184 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

План проведення заняття:

I. Під час вступу викладач оголошує студентам мету і завдання заняття та проводить контрольне опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. В ході опрацювання першого питання студентам доцільно розглянути особливості проведення огляду місця заподіяння шкоди навколишньому середовищу. Необхідно звернути увагу на коло об'єктів, що підлягають слідчому огляду.

2. Розглядаючи друге питання студенти повинні з'ясувати тактичні особливості підготовки до проведення огляду місця заподіяння шкоди навколишньому середовищу і завдання, які мусить вирішити слідчий на цьому етапі.

3. При опрацюванні третього питання студенти повинні розглянути та засвоїти тактичні правила і прийоми огляду місця заподіяння шкоди навколишньому середовищу.

4. Під час розгляду четвертого питання варто з'ясувати доцільність залучення спеціалістів до такого виду огляду, яка залежить, як від виду екологічного злочину, так і слідчої ситуації.

Після узагальнення викладач повинен дати відповіді на окремі теоретичні запитання, які виникли у студентів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні завдання для самостійної роботи.

Практичне заняття № 3: Особливості тактики окремих видів огляду

Навчальна мета заняття: Під час заняття студенти повинні засвоїти теоретичні знання щодо тактичних правил і прийомів проведення огляду місця пожежі, дії слідчого на етапі підготовки до огляду, робочому та заключному етапах.

Кількість годин: 2 год. денна форма навчання. Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Мета та завдання огляду місця пожежі.
2. Підготовка до проведення і робочий етап огляду місця
3. Особливості огляду комп'ютерної техніки, комп'ютерних мереж та електронних носіїв інформації
4. Тактичні рекомендації щодо проведення огляду комп'ютерної техніки, комп'ютерних мереж та електронних носіїв інформації.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>

2. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — 4-е вид., перероб. і доп. — Х.: Право, 2008. — 464 с. URL: <https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/17/shepitko.pdf>

3. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. — 2-е вид, перероб. і доп. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. — 480 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>

4. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с. <http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/krim/book-710.htm>

5. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. — Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. — 286 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf>

6. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андреев, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Заяця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. — Х. : ХНУВС, 2011. — 184 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

План проведення заняття:

- I. Під час вступу викладач оголошує студентам мету і завдання заняття та

проводить контрольне опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. В ході опрацювання першого питання студентам доцільно розглянути особливості проведення огляду місця пожежі. Необхідно звернути увагу на коло завдань, що підлягають вирішенню під час проведення огляду місця пожежі.

2. Розглядаючи друге питання студенти повинні з'ясувати тактичні особливості підготовки до проведення огляду місця пожежі.

3. При опрацюванні третього питання студенти повинні розглянути та засвоїти тактичні особливості підготовки та робочого етапу огляду комп'ютерної техніки, комп'ютерних мереж та електронних носіїв інформації.

4. Під час розгляду четвертого питання варто з'ясувати які типові ситуації виникають під час проведення огляду.

Після узагальнення викладач повинен дати відповіді на окремі теоретичні запитання, які виникли у студентів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні завдання для самостійної роботи.

Тема № 2. Особливості тактики окремих видів обшуку

Практичне заняття № 1: Особливості тактики окремих видів обшуку

Навчальна мета заняття: Під час заняття студенти повинні засвоїти теоретичні знання щодо тактичних правил і прийомів проведення обшуку, вміння протидіяти маніпулятивній поведінці особи, яка обшукується.

Кількість годин: 2 год. денна форма навчання. Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Психологічні основи тактики обшуку.
2. Ознаки схованок і тактичні прийоми їх виявлення.
3. Особливості проведення повторного обшуку.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярської ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL:

<https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>

2. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — 4-е вид., перероб. і доп. — Х.: Право, 2008. — 464 с. URL: <https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/17/shepitko.pdf>

3. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. — 2-е вид, перероб. і доп. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. — 480 с. URL:

<https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>

4. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с. <http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/krim/book-710.htm>

5. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 286 с. URL:

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf>

6. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андрєєв, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Заяця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2011. – 184 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

План проведення заняття:

I. Під час вступу викладач оголошує студентам мету і завдання заняття та проводить контрольне опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. В ході опрацювання першого питання студентам доцільно розглянути правила, яких, з психологічної точки зору, доцільно дотримуватись для ефективного проведення обшуку.

2. Розглядаючи друге питання студенти повинні з'ясувати які місця використовує особа для облаштування схованок та які тактичні прийоми для виявлення цих місць використовуються слідчим під час обшуку.

3. При опрацюванні третього питання студенти повинні розглянути випадки, коли виникає необхідність у проведенні повторного обшуку та тактичні рекомендації щодо його проведення.

Після узагальнення викладач повинен дати відповіді на окремі теоретичні запитання, які виникли у студентів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні завдання для самостійної роботи.

Практичне заняття № 2: Особливості тактики окремих видів обшуку

Навчальна мета заняття: Під час заняття студенти повинні засвоїти теоретичні знання щодо тактичних правил і прийомів проведення обшуку, знати, які науково-технічні засоби, використовуються під час обшуку.

Кількість годин: 2 год. денна форма навчання. Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Тактичні комбінації, які застосовуються під час обшуку.
2. Використання науково-технічних засобів у ході обшуку.
3. Особливості фіксування ходу та результатів обшуку.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>
2. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — 4-е вид., перероб. і доп. — Х.: Право, 2008. — 464 с. URL: <https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/17/shepitko.pdf>
3. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. — 2-е вид, перероб. і доп. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. — 480 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>
4. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с. <http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/krim/book-710.htm>
5. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. — Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. — 286 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf>
6. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андрєєв, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Заяця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. — Х. : ХНУВС, 2011. — 184 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

План проведення заняття:

- I. Під час вступу викладач оголошує студентам мету і завдання заняття та проводить контрольне опитування за наведеними вище питаннями.
- II. Порядок проведення основної частини заняття.
  1. В ході опрацювання першого питання студентам доцільно розглянути види тактичних комбінацій, які використовуються під час проведення обшуку з метою виявлення живих осіб та трупів.
  2. Розглядаючи друге питання студенти повинні з'ясувати, що під час обшуку

можуть застосовуватися різноманітні пошукові, допоміжні та вимірювальні засоби, інструменти, спецодяг, засоби упакування та усвідомити, що вид науково-технічного засобу залежить від об'єкту обшуку та об'єкту пошуку.

3. При опрацюванні третього питання студенти повинні розглянути та засвоїти криміналістичні рекомендації щодо фіксування ходу і результатів обшуку.

Після узагальнення викладач повинен дати відповіді на окремі теоретичні запитання, які виникли у студентів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні завдання для самостійної роботи.

Тема № 3. Особливості тактики окремих видів допиту

Практичне заняття № 1: Особливості тактики окремих видів допиту

Навчальна мета заняття: Під час заняття студенти повинні засвоїти теоретичні знання щодо тактичних правил і прийомів проведення допиту в умовах типових ситуацій.

Кількість годин: 2 год. денна форма навчання, 2 год. заочна форма навчання. Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Тактичні прийоми подолання бар'єрів спілкування.
2. Тактичні прийоми та комбінації допиту в безконфліктній ситуації.
3. Особливості розпізнавання невербальних ознак неправди при допиті.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярської ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>

2. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — 4-е вид., перероб. і доп. — Х.: Право, 2008. — 464 с. URL: <https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/17/shepitko.pdf>

3. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. — 2-е вид, перероб. і доп. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. — 480 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>

4. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с. <http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/krim/book-710.htm>

5. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 286 с. URL:

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf>

6. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андрєєв, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Зайця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2011. – 184 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

План проведення заняття:

I. Під час вступу викладач оголошує студентам мету і завдання заняття та проводить контрольне опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. В ході опрацювання першого питання студентам доцільно розглянути тактичні прийоми подолання бар'єрів спілкування – естетичного, інтелектуального, мотиваційного і емоційного з метою встановлення психологічного контакту з особою.

2. Розглядаючи друге питання студенти повинні з'ясувати які тактичні прийоми і тактичні комбінації доцільно використовувати в умовах безконфліктної ситуації, коли допитувана особа бажає вступити у спілкування і дати правдиві показання.

3. При опрацюванні третього питання студенти повинні розглянути та засвоїти особливості розпізнавання невербальних ознак неправди в показаннях допитуваного під час проведення допиту.

Після узагальнення викладач повинен дати відповіді на окремі теоретичні запитання, які виникли у студентів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні завдання для самостійної роботи.

Практичне заняття № 2: Особливості тактики окремих видів допиту

Навчальна мета заняття: Під час заняття студенти повинні засвоїти теоретичні знання щодо тактичних правил і прийомів проведення допиту в умовах типових ситуацій.

Кількість годин: 2 год. денна форма навчання. Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Тактичні прийоми та комбінації допиту в конфліктній ситуації.

2. Використання науково-технічних засобів у ході допиту.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>
2. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — 4-е вид., перероб. і доп. — Х.: Право, 2008. — 464 с. URL: <https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/17/shepitko.pdf>
3. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. — 2-е вид, перероб. і доп. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. — 480 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>
4. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с. <http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/krim/book-710.htm>
5. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 286 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf>
6. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андрєєв, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Заяця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2011. – 184 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

План проведення заняття:

I. Під час вступу викладач оголошує студентам мету і завдання заняття та проводить контрольне опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. При опрацюванні першого питання студенти повинні розглянути та засвоїти тактичні правила і прийоми допиту в умовах конфліктної ситуації допиту, зумовленою відмовою допитуваного від дачі показань; дачею завідомо неправдивих показань, зміною раніше наданих показань чи відмовою від них.

2. Під час розгляду другого питання варто з'ясувати доцільність використання науково-технічних засобів у ході допиту, зокрема відеозапису.

Після узагальнення викладач повинен дати відповіді на окремі теоретичні

запитання, які виникли у студентів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні завдання для самостійної роботи.

Практичне заняття № 3: Особливості тактики окремих видів допиту

Навчальна мета заняття: Під час заняття студенти повинні засвоїти теоретичні знання щодо особливостей тактики допиту окремих категорій осіб при розслідуванні окремих видів злочину.

Кількість годин: 2 год. денна форма навчання. Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Особливості тактики допиту підозрюваного – члена організованої групи, злочинної організації.
2. Особливості тактики допиту малолітніх і неповнолітніх потерпілих від зґвалтувань.
3. Особливості проведення допиту у режимі відеоконференції під час досудового розслідування.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>

2. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — 4-е вид., перероб. і доп. — Х.: Право, 2008. — 464 с. URL: <https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/17/shepitko.pdf>

3. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. — 2-е вид, перероб. і доп. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. — 480 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>

4. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с. <http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/krim/book-710.htm>

5. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. — Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. — 286 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98>

[%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf](https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf)

6. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андрєєв, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Заяця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2011. – 184 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

План проведення заняття:

I. Під час вступу викладач оголошує студентам мету і завдання заняття та проводить контрольне опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. В ході опрацювання першого питання студентам доцільно розглянути тактичні прийоми, які використовує слідчий під час допиту підозрюваного – члена організованої групи, злочинної організації.

2. Розглядаючи друге питання студенти повинні з'ясувати які тактичні прийоми використовуються під час допиту малолітніх і неповнолітніх потерпілих від зґвалтувань.

3. При опрацюванні третього питання студенти повинні розглянути та засвоїти особливості проведення допиту у режимі відеоконференції під час досудового розслідування.

Після узагальнення викладач повинен дати відповіді на окремі теоретичні запитання, які виникли у студентів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні завдання для самостійної роботи.

Тема № 4. Особливості тактики окремих видів пред'явлення для впізнання

Практичне заняття № 1: Особливості тактики окремих видів пред'явлення для впізнання

Навчальна мета заняття: Під час заняття студенти повинні засвоїти теоретичні знання щодо тактичних правил і прийомів проведення пред'явлення для впізнання в умовах типових ситуацій.

Кількість годин: 2 год. денна форма навчання. Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Організаційно-тактичне забезпечення пред'явлення для впізнання особи за функціональними ознаками.

2. Особливості тактики пред'явлення для впізнання особи за мовою чи голосом.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О.

Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с.
– ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL:
<https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>

2. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — 4-е вид., перероб. і доп. — Х.: Право, 2008. — 464 с. URL:
<https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/17/shepitko.pdf>

3. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. — 2-е вид, перероб. і доп. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. — 480 с. URL:
<https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>

4. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с. <http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/krim/book-710.htm>

5. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. — Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. — 286 с. URL:
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf>

6. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андреев, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Заяця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. — Х. : ХНУВС, 2011. — 184 с. URL:
https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

План проведення заняття:

I. Під час вступу викладач оголошує студентам мету і завдання заняття та проводить контрольне опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. В ході опрацювання першого питання студентам доцільно розглянути особливості організації і тактики пред'явлення для впізнання особи за функціональними ознаками, до яких належать постава, поза, хода, міміка, голос, мова тощо.

2. При опрацюванні другого питання студенти повинні розглянути та засвоїти тактичні правила і прийоми проведення пред'явлення для впізнання особи за мовою чи голосом.

Після узагальнення викладач повинен дати відповіді на окремі теоретичні запитання, які виникли у студентів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні завдання для самостійної роботи.

Практичне заняття № 2: Особливості тактики окремих видів пред'явлення для впізнання

Навчальна мета заняття: Під час заняття студенти повинні засвоїти теоретичні знання щодо тактичних правил і прийомів проведення пред'явлення для впізнання в умовах типових ситуацій.

Кількість годин: 2 год. денна форма навчання. Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Особливості тактики пред'явлення для впізнання особи за мовою чи голосом.

2. Тактичні правила та прийоми пред'явлення для впізнання в ситуації поза візуального спостереження особи, яку впізнають.

3. Використання науково-технічних засобів у ході пред'явлення для впізнання.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>

2. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — 4-е вид., перероб. і доп. — Х.: Право, 2008. — 464 с. URL: <https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/17/shepitko.pdf>

3. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. – 2-е вид, перероб. і доп. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. — 480 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>

4. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с. <http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/krim/book-710.htm>

5. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 286 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf>

6. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андреев, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Зайця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2011. – 184 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

План проведення заняття:

I. Під час вступу викладач оголошує студентам мету і завдання заняття та проводить контрольне опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Розглядаючи перше питання студенти повинні з'ясувати які тактичні прийоми і тактичні комбінації доцільно використовувати під час проведення пред'явлення для впізнання особи за мовою чи голосом.

2. Під час розгляду другого питання варто з'ясувати тактичні правила та прийоми пред'явлення для впізнання в ситуації поза візуального спостереження особи, яку впізнають.

3. При опрацюванні третього питання студенти повинні розглянути доцільність використання науково-технічних засобів у ході допиту.

Після узагальнення викладач повинен дати відповіді на окремі теоретичні запитання, які виникли у студентів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні завдання для самостійної роботи.

Тема № 5. Особливості тактики окремих видів слідчого експерименту

Практичне заняття № 1: Особливості тактики окремих видів слідчого експерименту

Навчальна мета заняття: Під час заняття студенти повинні засвоїти теоретичні знання щодо тактичних правил і прийомів слідчого експерименту в умовах типових ситуацій.

Кількість годин: 2 год. денна форма навчання, 2 год. заочна форма навчання. Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Особливості тактики слідчого експерименту в умовах несприятливої ситуації досудового розслідування.

2. Сутність реконструкції обстановки на місці події та умови такої реконструкції.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL:

<https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>

2. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О.

Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — 4-е вид., перероб. і доп. — Х.: Право, 2008. — 464 с. URL: <https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/17/shepitko.pdf>

3. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. — 2-е вид, перероб. і доп. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. — 480 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>

4. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с. <http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/krim/book-710.htm>

5. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. — Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. — 286 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf>

6. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андрєєв, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Зайця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. — Х. : ХНУВС, 2011. — 184 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

План проведення заняття:

I. Під час вступу викладач оголошує студентам мету і завдання заняття та проводить контрольне опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. В ході опрацювання першого питання студентам доцільно розглянути типові ситуації слідчого експерименту, особливості організації і тактики слідчого експерименту в умовах несприятливої ситуації.

2. При опрацюванні другого питання студенти повинні розглянути та засвоїти з яких структурних елементів складається реконструкція обстановки місця події, яких умов та практичних рекомендацій слід дотримуватись при здійсненні такої реконструкції.

Після узагальнення викладач повинен дати відповіді на окремі теоретичні запитання, які виникли у студентів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні завдання для самостійної роботи.

Практичне заняття № 2: Особливості тактики окремих видів слідчого експерименту

Навчальна мета заняття: Під час заняття студенти повинні засвоїти теоретичні знання щодо тактичних правил і прийомів проведення слідчого експерименту в умовах типових ситуацій.

Кількість годин: 2 год. денна форма навчання. Місце проведення: спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Тактика слідчого експерименту в умовах конфліктної ситуації.
2. Особливості фіксації ходу і результатів слідчого експерименту.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення занять.

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>

2. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — 4-е вид., перероб. і доп. — Х.: Право, 2008. — 464 с. URL: <https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/17/shepitko.pdf>

3. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. — 2-е вид, перероб. і доп. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. — 480 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>

4. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с. <http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/krim/book-710.htm>

5. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 286 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf>

6. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андреев, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Заяця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2011. – 184 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

План проведення заняття:

I. Під час вступу викладач оголошує студентам мету і завдання заняття та проводить контрольне опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. При опрацюванні першого питання студенти повинні розглянути та засвоїти тактичні правила і прийоми проведення слідчого експерименту в умовах конфліктної ситуації допиту, зумовленою відмовою особи від проведення за її участю експериментальних дій.

2. Під час розгляду другого питання варто з'ясувати доцільність використання відеозапису з метою фіксації ходу і результатів слідчого експерименту, розглянути практичні рекомендації щодо підготовки та здійснення відеозапису.

Після узагальнення викладач повинен дати відповіді на окремі теоретичні запитання, які виникли у студентів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні завдання для самостійної роботи.

3. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Нормативні акти

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний кодекс України// Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
4. Про судову експертизу: закон України від 25.02.1994 № 4038-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
5. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз: наказ Міністерства Юстиції України від 08.10.1998 № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>

Основна

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6440>
2. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. — 4-е вид., перероб. і доп. — Х.: Право, 2008. — 464 с. URL: <https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/17/shepitko.pdf>
3. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. –

2-е вид, перероб. і доп. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. – 480 с. URL:

<https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>

4. Криміналістика (криміналістична техніка): курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с. <http://www.kul-lib.narod.ru/bibl.files/krim/book-710.htm>

5. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 286 с. URL:

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/40899/1/%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90.pdf>

6. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій : навч. посіб. / [О. О. Андреев, Д. Д. Заяць, В. В. Колесніков та ін.] ; за заг. ред. Д. Д. Заяця ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2011. – 184 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/P4060137.pdf

Допоміжна

7. Процесуальний порядок та тактичні особливості здійснення слідчих (розшукових) дій: науково-методичні рекомендації / В.В. Кікнчук, К.Л. Бугайчук, В.О. Малярова, Т.П. Матюшкова. Харків: ХНУВС, 2018. – 101с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/d1af3136-a628-47f6-a995-d3765a0dad85>

8. Криміналістична тактика : навч. посіб. / О.В. Бишевец, Л.Г. Дунаєвська, Н.І. Клименко та ін.— Київ : Алерта, 2017.— 244 с. URL: <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/16288/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%202017%20%281%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

9. Законодавче забезпечення правоохоронної діяльності : навчальний посібник (до 100-річчя підготовки охоронців правопорядку у Харкові) / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Сокурєнка.- Х. : Стильна типографія, 2017. – 1164 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/8b0b0f96-9893-4c50-9a3a-a3c128855ae9>

10. Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу: тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф. До 100-річчя від дня народження проф. М.В. Салтевського (м. Харків, 8 листопада 2017 р. / МВС України, ХНУВС. – Харків, 2017. – 358 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/9889d882-ba05-4441-9cab-1fafaefb897>

11. Актуальні питання діяльності слідчих підрозділів органів внутрішніх справ України : зб. наук. праць факультету підготовки фахівців для підрозділів

слідства та дізнання ХНУВС за 2011 рік / за заг. ред. академіка НАПрН України, д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки. – Х.: НікаНова, 2012. – 738 с. URL: <https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/74.pdf>

12. Актуальні питання діяльності слідчих підрозділів органів внутрішніх справ України : зб. наук. праць факультету з підготовки слідчих ХНУВС за 2012 рік / за заг. ред. чл.-кор. НАПрН України, д-ра юрид. наук С. М. Гусарова; академіка НАПрН України, д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки. – Х.: Діа плюс, 2013. – 732 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2e884b1d-aecb-4fdb-834a-de077e6d09c4/content>

13. Процесуальний порядок та тактичні особливості здійснення слідчих (розшукових) дій: науково-методичні рекомендації / В.В. Кікнчук, К.Л. Бугайчук, В.О. Малярова, Т.П. Матюшкова. Харків: ХНУВС, 2018. – 101с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/d1af3136-a628-47f6-a995-d3765a0dad85>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua>
2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>
3. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mvs.gov.ua>
4. Офіційний веб-сайт Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://dndekc.mvs.gov.ua/>
5. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.